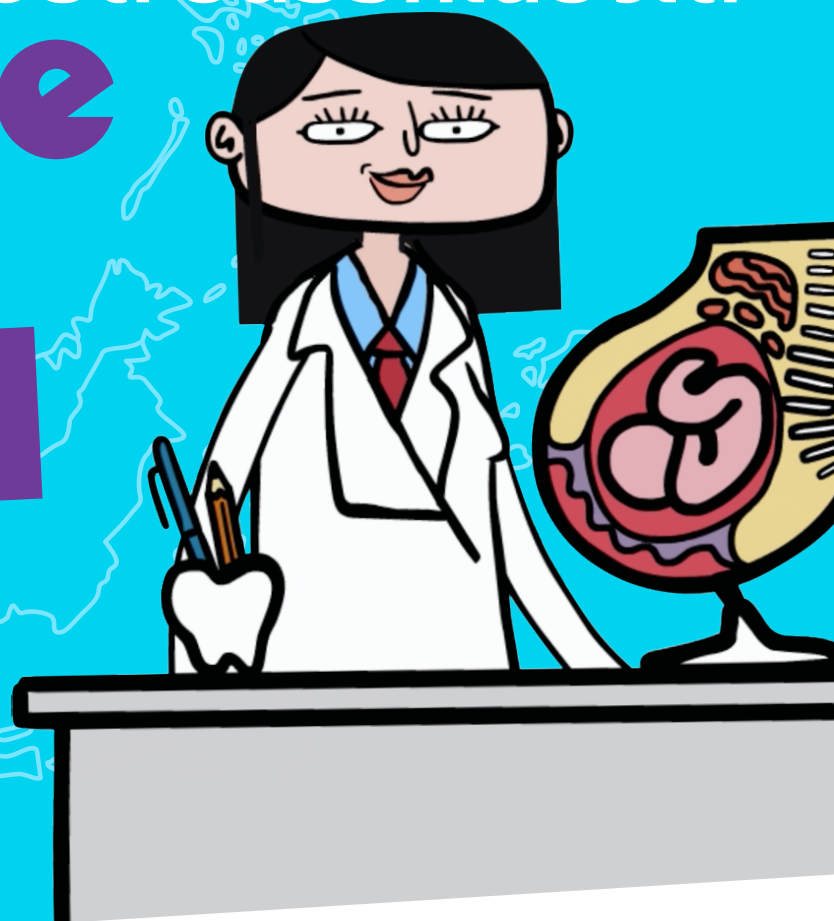

แผนการสอน เพศวิถีศึกษา

สำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
โดย **amaze**

การเข้าถึงบริการ
สุขภาพทางเพศ

amaze

**Advocates
for Youth**
Rights. Respect. Responsibility.

unesco

เกี่ยวกับแผนการสอน

แผนการสอนนี้เป็นหนึ่งในเก้าของชุดแผนการสอนที่มีไว้เพื่อส่งเสริมการจัดการสอนเพศวิถีศึกษาสำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แผนการสอนนี้ถูกออกแบบเพื่อใช้ร่วมกับวิดีโอของ AMAZE ที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของแผนการสอน ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ร่วมกับแผนการสอนที่มีอยู่แล้วหรือสามารถเป็นทรัพยากรในการสนับสนุนการสอนเพศวิถีศึกษา

การเรียนรู้เพศวิถีศึกษาในประเด็นและเนื้อหาเฉพาะนี้ ควรส่งเสริมโอกาสให้แก่ผู้เรียนในการพัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ชุดแผนการสอนเพศวิถีศึกษาตัวอย่างนี้ครอบคลุมเพียงบางวัตถุประสงค์การเรียนรู้เท่านั้นหลายครั้งแผนการสอนแผนหนึ่ง ไม่เพียงพอสำหรับทำให้ผู้เรียนบรรลุพฤติกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรติดตามผลการเรียนรู้เป็นระยะ ทั้งใช้รูปแบบการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดและเจตคติ และฝึกฝนทักษะ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของแผนการสอนวิถีเพศศึกษาที่ต้องการ

การเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศ

แผนการสอน เพศวิถีศึกษา โดย **amaze**

ความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติสากล ทางวิชาการเรื่องเพศวิถีศึกษา

แนวคิดหลัก 5: ทักษะเพื่อสุขภาพและสุขภาวะที่ดี

- หัวข้อที่ 5.5: การแสวงหาบริการและการสนับสนุนด้านสุขภาพ, กลุ่มอายุ 12-15 ปี

แนวคิดหลัก 8: สุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์

- หัวข้อที่ 8.3: การเข้าใจรู้จักและลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอชไอวี, กลุ่มอายุ 12-15 ปี

ความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน

นักเรียนได้เรียนเกี่ยวกับการเข้าถึงการดูแลด้านสุขภาพและขอความช่วยเหลือเมื่อจำเป็นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเยาวชนมาก่อน

สำหรับช่วงกลุ่มอายุ

มัธยมศึกษาปีที่ 2 (อายุประมาณ 12-14 ปี)

เวลา

45 นาที

การเตรียมตัวของครู

- ดูวิดีโอเรื่อง การเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศสำหรับผู้เยาว์ของ AMAZE เพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อหา และความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ผู้ปกครองและโรงเรียนให้การสนับสนุน
- ทดลองเล่นวิดีโอเพื่อให้แน่ใจว่าสามารถเปิดได้ในห้องเรียน โดยอาจกำหนดให้เล่นตั้งแต่เริ่มต้น (เพื่อหลีกเลี่ยงโฆษณา) บนยูทูปเปิดจากเพลย์ลิสต์ของ AMAZE (**AMAZE playlist**) หรือดาวน์โหลดไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้ ครูอาจใช้คำสั่งกำหนดความเร็วในการเล่น (**YouTube Playback Speed function**) เพื่อให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียน
- กำหนดตัววิทยากรซึ่งเป็นผู้ให้บริการด้านสุขภาพจากอนามัยโรงเรียน อนามัยชุมชน องค์กรไม่แสวงผลกำไร หรือโรงพยาบาลที่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางเพศสำหรับผู้เยาว์ของ AMAZE ล่วงหน้า พร้อมแจ้งให้ทราบว่าจะเปิดวิดีโอดังกล่าวในช่วงต้นของคาบเรียนก่อนการให้ความรู้โดยวิทยากรด้วย
- ใช้เอกสารสำหรับครู: แนวทางเตรียมความพร้อมวิทยากรสำหรับครูประกอบการเลือกและเตรียมความพร้อมวิทยากรด้านสุขภาพก่อนที่จะมาบรรยายจริงให้กับนักเรียนหากเป็นไปได้วิทยากรควรนำตัวอย่างอุปกรณ์คุมกำเนิดที่สามารถหาได้ในท้องถิ่นมาให้ให้นักเรียนดูในชั้นเรียนด้วย
- ก่อนถึงวันที่วิทยากรจะมาบรรยายหนึ่งวัน ให้นักเรียนเขียนคำถามของตนเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์หนึ่งคำถาม โดยไม่ระบุชื่อผู้ถาม และรวบรวมไว้ให้วิทยากรเพื่อกรณีที่นักเรียนอายุที่จะถามต่อหน้าเพื่อนร่วมห้อง
- ปริ้นท์สื่อต่าง ๆ ที่วิทยากรอาจต้องการแจกนักเรียนแต่ไม่สามารถนำมาเองเพื่อเอาไว้ล่วงหน้า
- หากวิทยากรไม่มีข้อมูลให้ครูอาจเตรียมรายชื่อสถานให้บริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับผู้เยาว์แจกนักเรียนในท้ายคาบก็ได้
- ปริ้นท์เอกสารแจกนักเรียน: การดูแลสุขภาพทางเพศของตัวเองให้กับนักเรียนคนละหนึ่งฉบับ

การเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศ

แผนการสอน เพศวิถีศึกษา โดย **amaze**

อุปกรณ์ที่ต้องใช้

- เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมสัญญาณอินเทอร์เน็ตและลำโพง
- เครื่องโปรเจคเตอร์พร้อมจอ
- ลิงก์วิดีโอ: https://youtu.be/7ZkSJC_ojvs
- ชอล์กและกระดานดำ
- เอกสารสำหรับครู: แนวทางสำหรับครูในการเตรียมความพร้อมวิทยากรรับเชิญ
- เอกสารสำหรับนักเรียน: การดูแลสุขภาพทางเพศของตัวเอง
- ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศอื่น ๆ ที่วิทยากรรับเชิญจะนำเสนอ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อจบคาบนี้ นักเรียนสามารถที่จะ

1. อธิบายถึงบริการสุขภาพทางเพศที่เยาวชนสามารถเข้าถึงได้อย่างน้อยสามข้อ (พุทธิพิสัย)
2. ยอมรับว่าการดูแลสุขภาพทางเพศของตนสำคัญต่อสุขภาพโดยรวม และไม่ใช่ว่าเรื่องที่ต้องอับอาย (จิตพิสัย)
3. ระบุสถานบริการอย่างน้อยหนึ่งแห่งที่เยาวชนสามารถตรวจหาการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ได้ (พุทธิพิสัย)

ขั้นตอน

ขั้นที่ 1

แนะนำหัวข้อและอธิบายความสำคัญของหัวข้อ เช่น “การที่เราจะมีสุขภาพที่ดีนั้น นักเรียนต้องเข้าใจและสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพเมื่อจำเป็นได้ การพูดคุยกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ที่ไว้ใจเป็นการเริ่มต้นที่ดีในการทำความเข้าใจวิธีและสถานที่ที่สามารถเข้าถึงการดูแลและข้อมูลเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ วันนี้เราจะเรียนรู้เกี่ยวกับบริการสุขภาพทางเพศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายของเรานี้มีหน้าที่เกี่ยวกับการเจริญพันธุ์และพฤติกรรมทางเพศ สถานที่ที่สามารถเข้าถึงบริการดังกล่าวได้ และเหตุผลว่าทำไมบริการนั้นจึงสำคัญต่อสุขภาพโดยรวมของเรา”

ถามนักเรียนว่า: “ใครสามารถบอกครูได้บ้างว่าเหตุผลที่เยาวชนอาจต้องการได้รับบริการสุขภาพทางเพศคืออะไร?” ให้นักเรียนส่วนหนึ่งแสดงความคิดเห็นของตัวเอง ซึ่งนักเรียนอาจตอบว่า:

- เพราะเยาวชนอาจตั้งครรภ์และต้องการตรวจการตั้งครรภ์
- เพราะความกังวลจากถุงยางอนามัยแตกขณะมีเพศสัมพันธ์
- เพราะอาจติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และต้องการตรวจหาการติดเชื้อ
- เพราะเยาวชนอาจคิดที่จะมีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่และต้องการยาคุมกำเนิด
- เพราะเยาวชนอาจคิดที่จะมีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่และต้องการตรวจหาการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
- เพราะเยาวชนอาจต้องการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี
- เพราะเยาวชนอาจต้องการยาคุมกำเนิดเพื่อเหตุผลด้านสุขภาพอื่น ๆ

หลังจากนั้นให้ถามนักเรียนว่า: “ใครสามารถบอกครูได้บ้างว่าทำไมเยาวชนอาจไม่ต้องการไปสถานบริการสุขภาพเพื่อรับการดูแล?” ลองให้นักเรียนส่วนหนึ่งแสดงความคิดเห็นของตัวเอง ซึ่งนักเรียนอาจตอบว่า:

- เพราะอายที่จะไปคนเดียว
- เพราะรู้สึกอับอายที่จะไปรับบริการ
- เพราะกังวลว่าจะมีใครเห็นและสงสัยว่าไปทำไม
- เพราะไม่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่สถานบริการบอกกับพ่อแม่ของตน
- เพราะไม่รู้ว่ามีความจำเป็นแค่ไหนและตนจะสามารถจ่ายได้หรือไม่
- เพราะไม่รู้ว่าจะต้องเจอกับอะไรบ้าง
- เพราะไม่มีเวลาที่จะไป

(5 นาที)

หมายเหตุสำหรับครู: ครูควรแน่ใจว่าวิทยากรรับเชิญมาถึงทันเวลาที่ได้ยินครูแนะนำบทเรียนและคำตอบของนักเรียนในช่วงเริ่มต้น เพื่อให้สามารถตอบคำถามเหล่านี้ในเนื้อหาที่นำเสนอในคาบเรียนได้ ครูอาจขอให้นักเรียนรับเชิญล่วงหน้าให้พูดถึงการเข้ารับบริการสุขภาพทางเพศว่าไม่ใช่สิ่งที่น่าอับอาย แต่เป็นวิธีแสดงว่าเรามีความรับผิดชอบต่อตนเองอีกด้วย

ขั้นที่ 2

อธิบายว่าแม้จะมีเหตุผลมากมายว่าทำไมควรเข้ารับบริการสุขภาพทางเพศ ดังที่ได้อธิบายไปก่อนหน้านี้ แต่การเข้าถึงบริการดังกล่าวสำหรับเยาวชนบางคนก็อาจไม่ใช่เรื่องง่าย ครูควรอธิบายวิธีที่จะทำให้การเข้าถึงบริการนั้นง่ายขึ้น เช่น การพูดคุยหรือไปกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ที่ไว้ใจหาข้อมูลเพิ่มเติมว่ามีบริการอะไรบ้าง จะต้องเจอกับอะไร และมีให้บริการที่ไหน และบอกให้นักเรียนรู้ว่ามีบริการเชิงวิทยากรพิเศษมาในวันนี้ ซึ่งวิทยากรรับเชิญสามารถบอกได้ว่ามีบริการอะไรบ้าง และสามารถตอบคำถามต่อข้อกังวลของนักเรียนเกี่ยวกับการไปสถานบริการสุขภาพได้ หลังจากนั้น แนะนำวิทยากรรับเชิญและอธิบายถึงบทบาทความรับผิดชอบที่สถานบริการ รวมทั้งบอกชื่อของสถานบริการ อธิบายว่านักเรียนจะได้รับชมวิดีโอพร้อมกันก่อน หลังจากนั้นวิทยากรรับเชิญจะนำเสนอเป็นเวลา 10 นาที แล้วเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนจดคำถามที่สงสัยไว้ขณะที่ดูวิดีโอและในขณะที่วิทยากรรับเชิญกำลังบรรยาย

เปิดวิดีโอ เรื่อง การเข้าถึงบริการสุขภาพทางเพศ

สำหรับผู้เยาว์ ของ AMAZE

ซึ่งมีความยาวสองนาทีครึ่ง

<https://bit.ly/accessingsexualhealthcare>

(8 นาที)

ขั้นที่ 3

หลังจากดูวิดีโอจบ ให้วิทยากรรับเชิญนำเสนอเกี่ยวกับสถานบริการและบริการด้านสุขภาพทางเพศสำหรับเยาวชน โดยบอกให้นักเรียนเก็บคำถามไว้หลังจบการนำเสนอ แล้วจึงเชิญวิทยากรเริ่มบรรยาย

ขั้นที่ 4

ครูขอบคุณวิทยากรรับเชิญเมื่อบรรยายเสร็จ และแจกเอกสารที่นำมาโดยวิทยากรให้กับนักเรียนถามนักเรียนว่าใครมีคำถามหรือไม่ และนำกระบวนการถามตอบเป็นเวลา 10 นาที หากนักเรียนไม่มีคำถามในช่วงแรก ครูอาจเริ่มด้วยคำถามใดคำถามหนึ่งต่อไปนี้ในกรณีที่ข้อมูลดังกล่าวไม่รวมอยู่ในส่วนหนึ่งของเนื้อหาจากวิทยากรรับเชิญ หรือหากครูได้ให้นักเรียนเตรียมคำถามเอาไว้ล่วงหน้าก่อนหน้านั้นหนึ่งวัน อาจใช้คำถามเหล่านั้นเพื่อเริ่มการสนทนาและช่วยให้นักเรียนได้รับคำตอบที่ตนสงสัย

ตัวอย่างคำถามสำหรับวิทยากรรับเชิญ:

- ทำไมการเข้ารับบริการสุขภาพทางเพศจึงสำคัญสำหรับเยาวชน?
- เยาวชนสามารถเข้ารับบริการสุขภาพทางเพศด้วยตัวเองได้ตั้งแต่อายุเท่าไร?
- สถานบริการสุขภาพของวิทยากรรับเชิญมีบริการอะไรบ้าง?
- สถานบริการอยู่ที่ไหน? เยาวชนจะเดินทางไปอย่างไร? มีรถโดยสารอะไรบ้าง?
- บริการต่าง ๆ มีค่าใช้จ่ายเท่าไร?
- ทุกอย่างเป็นความลับ และจะไม่มีใครรู้ว่าเยาวชนไปรับบริการหรือไม่? หากไม่ใช่ อะไรบ้างที่ไม่เป็นความลับ เพราะอะไร?

(10 นาที)

ขั้นที่

5

เมื่อหมดเวลา ให้นักเรียนขอบคุณวิทยากรรับเชิญที่สละเวลามาให้ความรู้

ให้นักเรียนทบทวนความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้จากการนำเสนอของวิทยากรและให้ยกมืออธิบาย โดยให้นักเรียนประมาณห้าคนแลกเปลี่ยนสิ่งที่ตนได้เรียนรู้กับเพื่อนร่วมห้องและพยายามให้สิ่งที่นักเรียนแต่ละคนแลกเปลี่ยนนั้นไม่ซ้ำกัน

(5 นาที)

ขั้นที่

6

สรุปโดยการย้ำว่าการดูแลสุขภาพทางเพศของตัวเองเป็นส่วนสำคัญสำหรับสุขภาพโดยรวม แม้ว่าการเข้าไปรับบริการสุขภาพอาจดูเหมือนยากในตอนแรก แต่หากนักเรียนรู้ว่าบริการเหล่านี้คืออะไรอย่างที่ได้รู้ในตอนนี้ และมีบริการที่ไหน ก็จะช่วยให้ได้มาก การบอกเพื่อนหรือผู้ใหญ่ที่ไว้ใจให้ไปด้วยกันก็อาจเป็นวิธีหนึ่งที่จะสามารถช่วยให้นักเรียนได้รับบริการที่จำเป็นได้ อีกทั้งเน้นย้ำว่าการเข้าไปรับบริการสุขภาพทางเพศไม่ใช่เรื่องที่น่าอับอาย แต่เป็นวิธีที่ดีในการรับผิดชอบสุขภาพของตน

แจกเอกสารการบ้านสำหรับนักเรียน: การดูแลสุขภาพทางเพศของตัวเอง แล้วอธิบายคำสั่งและสิ่งที่คาดหวังจากการบ้านครั้งนี้ให้นักเรียนเข้าใจ พร้อมทั้งวิธีที่นักเรียนควรทำเพื่อให้การบ้านเสร็จและกำหนดส่งเมื่อไหร่

ประเด็นสรุปที่สำคัญ

- การดูแลสุขภาพทางเพศเป็นส่วนหนึ่งของการดูแลสุขภาพโดยรวม
- การรู้ว่าบริการสุขภาพทางเพศมีอะไรบ้างและสามารถรับบริการได้ที่ไหนเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการได้รับการดูแลเมื่อจำเป็น
- การขอให้เพื่อนหรือผู้ใหญ่ที่ไว้ใจไปเป็นเพื่อนเป็นวิธีส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพอีกวิธีหนึ่ง

แนวทางในการประเมินวัตถุประสงค์การเรียนรู้

ประเมินจากการทำการบ้าน

คำแนะนำในการประยุกต์ในการสอนทางออนไลน์

ในกรณีที่ต้องสอนทางออนไลน์ ให้ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น กูเกิ้ลคลาสรูม หรือ ชูม เพื่อฉายวิดีโอ และให้วิทยากรรับเชิญนำเสนอพร้อมทั้งแนะนำสถานบริการผ่านทางออนไลน์หากมีเวลาเพียงพอ นักเรียนอาจส่งคำถามโดยใช้คำสั่งแชทเพื่อให้วิทยากรตอบ และให้ส่งการบ้านอาจส่งทางอีเมล

การบ้าน (หากมี)

ดูชั้นที่ 6 ข้างบนและแจกเอกสาร: การดูแลสุขภาพทางเพศของตัวเอง ให้กับนักเรียน

เอกสารสำหรับครู: แนวทางสำหรับครูในการเตรียมความพร้อมวิทยากรรับเชิญ

ครูอาจพิจารณาคำถามต่อไปนี้ในการเลือกและเตรียมความพร้อมวิทยากรรับเชิญที่จะมานำเสนอในชั้นเรียน

1. ข้อมูลของวิทยากรมีความถูกต้องทางการแพทย์หรือไม่?
2. การนำเสนอ (ทั้งวิธีการและสื่อการสอน) เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนหรือไม่?
3. แน่ใจหรือไม่ว่าวิทยากรจะไม่ใช้วิธีการเรียนรู้โดยสร้างความกลัว?
4. แนวคิดของวิทยากรสอดคล้องกับหลักสูตรหรือไม่?
5. สื่อการสอนเหมาะสมกับนักเรียนทั้งในแง่ของเชื้อชาติ เพศ เพศวิถี ชาติพันธุ์และพื้นฐานทางวัฒนธรรม ตลอดจนนักเรียนที่มีภาวะทุพพลภาพหรือไม่?
6. คำสั่งและสื่อการสอนที่ใช้ในห้องเรียนปราศจากการสอนหรือเผยแพร่ความเชื่อทางศาสนาหรือไม่?
7. สื่อการสอนปราศจากการส่งเสริมอคติต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือไม่?
8. ผู้ให้บริการสุขภาพดังกล่าวให้บริการที่เป็นมิตรกับเยาวชนหรือไม่?

การบ้าน

การดูแลสุขภาพทางเพศของตัวเอง

ชื่อ:

วันที่:

คำสั่ง: จงตอบคำถามข้อ ก-ง ด้วยข้อมูลจากคาบเรียน

ก. วิทยาการรับเชิญมาจากองค์กรหรือสถานบริการใด?

ข. จงบอกบริการสุขภาพทางเพศที่เยาวชนสามารถเข้าถึงได้มาสามข้อ

1.

2.

3.

ค. จงบอกสถานบริการอย่างน้อยหนึ่งแห่งที่นักเรียนสามารถตรวจการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หรือการตั้งครรภ์ได้

ง. จงบอกข้อจำกัดด้านอายุสำหรับการเข้าถึงบริการสุขภาพที่วิทยาการรับเชิญอธิบาย

คำสั่ง: จงตอบคำถามในข้อ จ แล้ววงกลมคำตอบที่ดีที่สุดข้อ ฉ

จ. ทำไมการเข้ารับบริการสุขภาพทางเพศหากต้องการจึงสำคัญ?

ฉ. ใครที่นักเรียนควรขอให้ไปสถานบริการด้วยถ้าจำเป็นต้องเข้ารับบริการสุขภาพทางเพศ?

ก. แม่

ข. พ่อ

ค. ผู้ปกครอง

ง. พี่น้อง

จ. ญาติ

ฉ. น้ำ ป้า

ช. ลุง อา

ฅ. เพื่อนสนิท

ญ. แฟน

ฎ. อื่น ๆ:

_____